

12 Νοεμβρίου 1918

Το τέλος των αυτοκρατόρων

Το 1918 ήταν μια πολύ κακή χρονιά για τους αυτοκράτορες της Ευρώπης. Έκπτωτος από το 1909, ο σουλτάνος Αμπντούλ Χαμίτ Β' (γεννήθηκε το 1842), πέθανε αιχμάλωτος σε ένα χωριό, ενώ η Οθωμανική αυτοκρατορία υπέγραφε ανακωχή με την Αντάντ, στις 30 Οκτωβρίου 1918, πάνω σε ένα αγγλικό θωρηκτό, έξω από τη Λήμνο ([βλ. 15.11.1938](#)). Ο επίσης έκπτωτος τσάρος Νικόλαος Β' είχε τουφεκιστεί από τις 16 Ιουλίου, καθώς η λευκή αντεπανάσταση τον πλησίαζε (

[βλ. 19.11.1918](#)

)

. Ο Γουλιέλμος Β' της Γερμανίας (1859 - 1941) το έσκασε στην Ολλανδία, όταν κηρύχτηκε η δημοκρατία στη χώρα του (

[βλ. 3.11.1918](#)

). Παραιτήθηκε επίσημα, στις 11 Νοεμβρίου, μέρα που υπογραφόταν η ανακωχή στο δάσος της Κομπιέν (

[βλ. 2.10.1918](#)

).

Καθώς όλα γύρω του κατέρρεαν, ο από το 1916 αυτοκράτορας της Αυστροουγγαρίας Κάρολος Α' Φραγκίσκος Ιωσήφ (1887 - 1922) ήταν ο μόνος που συνειδητοποίησε την κατάσταση. Ήταν, άλλωστε, και ο μόνος που δεν είχε προλάβει να χαρεί τον αυτοκρατορικό θρόνο. Στις 14 Οκτωβρίου 1918, οι Τσέχοι υποτελείς κήρυξαν την ανεξαρτησία. Στη θέση που βρισκόταν, ήταν αδύνατο να τους αντιμετωπίσει. Στις 17 του μήνα, μετέτρεψε την Αυστροουγγρική αυτοκρατορία σε ομοσπονδιακό κράτος και διόρισε εθνικά συμβούλια. Οι Τσέχοι αρνήθηκαν να κουβεντιάσουν μαζί του και, στις 28, νομιμοποίησαν το ανεξάρτητο κράτος τους

Στις 24 Οκτωβρίου, έγιναν όλα μαζί: Στο Βιλελμσχάφεν, οι ναύτες του γερμανικού στόλου αρνήθηκαν να ξαναπολεμήσουν ([βλ. 3.11.1918](#)), στην Ουγγαρία ξέσπασε εθνικοαπελευθερωτική επανάσταση και, στο μέτωπο της Ιταλίας, τα αυστρουγγρικά

στρατεύματα δέχτηκαν την επίθεση της Αντάντ. Στις 29 Οκτωβρίου, επαναστάτησαν οι Σλοβένοι κι οι Κροάτες. Στις 30, ξεσηκώθηκαν οι Γερμανοί που ζούσαν κάτω από αυστριακή διοίκηση. Ο Κάρολος έσπευσε να δεχτεί ανακωχή στις 3 Νοεμβρίου, μέρα που σημειωνόταν η επανάσταση του ναυτικού στο γερμανικό Κίελο. Όμως, τα γεγονότα τον παράσερναν. Στις 7 Νοεμβρίου, επαναστάτησαν και οι Πολωνοί. Οι καιροί δεν ανέχονταν πια τους αυτοκράτορες. Στις 12 Νοεμβρίου 1918, επομένη της ανακωχής στην Κομπιέν, ο Κάρολος υπέγραψε την παραίτησή του, ενώ η Αυστρία ανακηρύσσόταν δημοκρατία.

Στις 21 Μαρτίου 1919, η Ουγγαρία ανακηρύχτηκε σοσιαλιστική δημοκρατία. Τον Νοέμβριο του ίδιου χρόνου, τα επαναστατικά συμβούλια ανατράπηκαν και στη χώρα επιβλήθηκε δικτατορία. Ο Κάρολος προσπάθησε να ξαναπάρει τον θρόνο του αλλά απέτυχε. Πέθανε, το 1922.

1812: Κατά την υποχώρησή τους από τη Ρωσία, τα υπολείμματα της μεγάλης στρατιάς του Ναπολέοντα, αρχίζουν τη διάβαση του ποταμού Μπερεζίνα: 10.000 βραδυπορούντες έμειναν πίσω.

1866: Γεννιέται ο Κινέζος Σουν Γιατ Σεν. Συνένωσε τα επαναστατικά κόμματα υπό την Κουονμιτάνγκ, γκρέμισε τη δυναστεία των Μαντσού, άνοιξε τον δρόμο για τη δημοκρατία και, το 1911, έγινε πρώτος πρόεδρος της χώρας του. Ανατράπηκε το 1912, επανήλθε το 1917 και μπήκε θριαμβευτής στο Πεκίνο το 1925, οπότε και πέθανε.

1912: Με την κατάληψη της Χίου από τον ελληνικό στόλο, στα πλαίσια του Α' Βαλκανικού πολέμου, ολοκληρώνεται η απελευθέρωση όλων των νησιών του Αιγαίου από τον οθωμανικό ζυγό. Μη ελληνικά παραμένουν μόνο τα Δωδεκάνησα, που είχαν καταλάβει οι Ιταλοί από τον προηγούμενο Απρίλιο.

1942: Ο Άγγλος στρατάρχης Μοντγκόμερι μπαίνει στο Τομπρούκ, ένα μικρό λιμάνι στη Βορειοανατολική Λιβύη. Η εκεί ιταλική αποικιακή παρουσία πήρε τέλος, ενώ το ως τότε άγνωστο χωριό έγινε σύμβολο της τιτανομαχίας που συνεχιζόταν.

1944: Βυθίζεται στο Φιορδ Τρόμσο της Βόρειας Νορβηγίας από βομβαρδιστικά Λάνκαστερ, το γερμανικό θωρηκτό Τίρπιτς, το τελευταίο μεγάλο πλοίο του Χίτλερ, «αδελφός» του θωρηκτού Βίσμαρκ.

1969: Ο αμερικανικός στρατός ανακοινώνει για πρώτη φορά ότι βρίσκεται στην διαδικασία ανάκρισης του Γουίλιαμ Κάλει, σχετικά με την άγρια σφαγή αμάχων στο βιετναμέζικο χωριό Μάι Λάι, τον Μάρτιο του 1968.

1970: Μεγάλος τυφώνας και παλιρροϊκό κύμα πλήττει προάστια του Ανατολικού Πακιστάν (σημερινό Μπαγκλαντές), σκορπώντας τον θάνατο σε τουλάχιστον 200.000 ανθρώπους.

1974: Η Νότια Αφρική απομακρύνεται από την Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, εξαιτίας της

ρατσιστικής της πολιτικής.

1982: Απελευθερώνεται μετά από 11 μήνες κράτησης σε κρατικό κυνηγετικό περίπτερο, ο Πολωνός ηγέτης της "Αλληλεγγύης", Λεχ Βαλέσα.

1996: Τζάμπο της Σουηδικής Αραβίας συγκρούεται στον αέρα πάνω απ' την Ινδία με αεροπλάνο του Καζακστάν, με αποτέλεσμα να χάσουν τη ζωή τους 349 άτομα.

1998: Διωγμένος από τη Μόσχα, ο ηγέτης του ΡΚΚ (Κουρδικού Εργατικού Κόμματος) Αμπτουλάχ Οτζαλάν καταφεύγει στην Ιταλία ζητώντας πολιτικό άσυλο και συλλαμβάνεται προκαλώντας διεθνή διπλωματική εμπλοκή.

1999: Νέος σεισμός, 7,2 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ, πλήττει την Τουρκία, με επίκεντρο κοντά στην Κωνσταντινούπολη, μερικά χιλιόμετρα ανατολικά από εκείνο του σεισμού της 17ης Αυγούστου. Οι νεκροί έφτασαν τους 675 και οι τραυματίες τους 5.000.

2011: Μετά την υπερψήφιση σκληρών μέτρων λιτότητας στην Ιταλία, ο Σίλβιο Μπερλουσκόνι παραιτείται από πρωθυπουργός της χώρας, μόλις τρεις μέρες αφότου ο Γιώργος Παπανδρέου παραιτήθηκε από πρωθυπουργός της Ελλάδας.

2017: Τους 210.000 φθάνουν οι πολίτες που μετείχαν στην ψηφοφορία για την ανάδειξη ηγέτη του κυοφορούμενου νέου πολιτικού φορέα της κεντροαριστεράς: Η πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, Φώφη Γεννηματά (42,50%) και ο ευρωβουλευτής του ΠΑΣΟΚ, Νίκος Ανδρουλάκης (25,14%) εξασφάλισαν την συμμετοχή τους στον β' γύρο (στις 19 Νοεμβρίου). Ο δήμαρχος Αθηναίων Γιώργος Καμίνης έλαβε 13,52% και ο επικεφαλής του Ποταμιού Σταύρος Θεοδωράκης 9,81%. Ακολούθησαν οι Μανιάτης (4,26%), Ραγκούσης (2,39%), Γάτσιος (1,65%), Πόντας (0,53%) και Τζιώτης (0,20%).

Η 12^η Νοεμβρίου στον πολιτισμό

12 Νοεμβρίου 1969

Ο αντικοινωνικός Σολζενίτσιν

Ορφάνεψε πριν ακόμα γεννηθεί (11 Δεκεμβρίου 1918) καθώς ο πατέρας του σκοτώθηκε σε ατύχημα, ενόσω ακόμα η μητέρα του ήταν έγκυος. Ο Αλεξάντερ Ισάγεβιτς Σολζενίτσιν σπούδασε μαθηματικά στο πανεπιστήμιο του Ροστόβ και πήρε μαθήματα λογοτεχνίας με αλληλογραφία. Στα 1945, τον συνέλαβαν για μια επιστολή του, στην οποία επέκρινε τον Στάλιν. Πέρασε οκτώ χρόνια στη φυλακή και τρία στην εξορία. Στα 1956, με την αποσταλινοποίηση, διορίστηκε δάσκαλος μαθηματικών. Το 1962 παρουσίασε το μυθιστόρημα «Μια ημέρα του Ιβάν Ντενίσοβιτς», ουσιαστικά μια μέρα από τη ζωή του ίδιου ως έγκλειστου σε στρατόπεδο αναγκαστικής εργασίας. Αμέσως, γνώρισε τη φήμη. Στα 1964, η πτώση του Χρουστσόφ έφερε το τέλος της χαλάρωσης. Ο Σολζενίτσιν διοχέτευσε έργα του στο εξωτερικό. Ήταν 12 Νοεμβρίου του 1969, όταν διαγράφηκε από την Ένωση Σοβιετικών Συγγραφέων για αντικοινωνική συμπεριφορά. Τον επόμενο χρόνο, του απονεμήθηκε το βραβείο Νόμπελ. Δεν του επιτράπηκε να πάει στη Σουηδία, να το παραλάβει. Το 1973, δημοσιεύτηκαν στο Παρίσι αποσπάσματα από το μυθιστόρημά του «Αρχιπέλαγος Γκούλαγκ» που αναφέρεται στα σταλινικά στρατόπεδα εργασίας. Στα 1974, τον συνέλαβαν. Καταδικάστηκε για προδοσία και εξορίστηκε. Τον φιλοξένησε στη Χιλή, ο δικτάτορας Πινοσέτ. Στη συνέχεια, εγκαταστάθηκε στις ΗΠΑ. Γύρισε στη Ρωσία, το 1990. Πέθανε στις 3 Αυγούστου του 2008.

1840: Γεννιέται ο Γάλλος γλύπτης Αύγουστος Ροντέν, διάσημος για το αριστούργημά του «Ο Στοχαστής», το οποίο δημιούργησε το 1880. Πέθανε στις 17 Νοεμβρίου 1917.

1905: Γεννιέται στη Λευκωσία ο συνθέτης και παιδαγωγός, Σόλων Μιχαηλίδης.

1929: Γεννιέται η Αμερικανίδα ηθοποιός Γκρέις Κέλι. Το 1956 παντρεύτηκε τον Πρίγκιπα Ρενιέ Γ' του Μονακό και πήρε τον τίτλο της πριγκίπισσας.

1981: Εκτοξεύεται για δεύτερη φορά το διαστημόπλοιο Κολούμπια. Ήταν το πρώτο «όχημα» του διαστήματος που χρησιμοποιήθηκε πάνω από μία φορά.

2014: Το σκάφος Philae της Ευρωπαϊκής Διαστημικής Υπηρεσίας αποκολλάται από το διαστημόπλοιο Ροζέτα που εκτοξεύτηκε από τη Γη το 2004 και προσεδαφίζεται με επιτυχία στον κομήτη 67P/Churyumov-Gerasimenko. Είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει κάτι τέτοιο.